

3636049 PHPH/D : สาขาวิชาเอก : สุขศึกษา ; ศ.ค.

กมลมาลย์ วิรัตน์เศรษฐิน: การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อการส่งเสริมสุขภาพผู้ติดเชื้อเอชไอวี
จังหวัดเชียงใหม่ (HEALTH PROMOTION PROGRAM BY APPLYING THE BUDDHIST DOCTRINE IN
HIV INFECTED CLIENTS, CHIANG MAI, THAILAND). คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ : สมจิตต์
สุพรรณทศน์, Dr.P.H., ประภาเพ็ญ สุวรรณ, Ph.D., สุรีย์ จันทร์โมลี, ศ.ค., จรรยา ภัทรอาภาไชย, Sc.D. 211
หน้า. ISBN 974-664-747-4

ปัจจุบันแนวโน้มสถานการณ์เอดส์ คือ ผู้ติดเชื้อเอชไอวีได้พัฒนาการดำเนินของโรคเข้าสู่ระยะที่
ปรากฏอาการและระยะเอดส์ ซึ่งรัฐไม่สามารถรองรับปัญหาดังกล่าวได้ ทำให้ผู้ติดเชื้อผู้ป่วยเอดส์มีพฤติกรรม
การแสวงหาการรักษาด้วยสมุนไพรอย่างไร้จุดหมาย การศึกษาครั้งนี้จึงตอบสนองต่อปัญหาดังกล่าวด้วยการ
จัดบริการแบบการแพทย์พหุลักษณะ บำบัดรักษาด้วยสมุนไพรที่สามารถครอบคลุมกลุ่มอาการต่าง ๆ ที่ปรากฏ
ในผู้ติดเชื้อ/ผู้ป่วยเอดส์ เพื่อมุ่งเน้นในการรวมกลุ่มผู้ติดเชื้อ ศึกษาแนวทางการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมสุขภาพ
และลดการพัฒนาการดำเนินของโรค โดยการประยุกต์หลักพุทธธรรมในการส่งเสริมสุขภาพ ทำการวิจัย
แบบกึ่งทดลอง ศึกษาในผู้ติดเชื้อเอชไอวี จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 165 คน แบ่งกลุ่มตัวอย่างเป็นกลุ่มควบคุม
6 กลุ่ม จำนวน 61 คน ได้รับการสอนสุขศึกษาแบบปกติ กลุ่มทดลอง 6 กลุ่ม จำนวน 95 คนได้รับการสอน
สุขศึกษาตามโปรแกรม ลำดับกิจกรรมอย่างต่อเนื่องตามกระบวนการคิดแบบแก้ปัญหา (หลักอริยสัจ 4)
การฝึกกายบริหาร-จิตภาวนา การสนทนาธรรม การแลกเปลี่ยนประสบการณ์ภายในกลุ่ม และการเรียนรู้
การตรวจสอบด้วยตนเอง ติดตามกลุ่มตัวอย่างทุก 2 สัปดาห์ เก็บรวบรวมข้อมูลก่อนเริ่ม และเมื่อเสร็จสิ้น
โปรแกรมสุขศึกษาในครั้งที่ 8 วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติพรรณนาและสถิติวิเคราะห์ ทดสอบความแตกต่าง
ค่าเฉลี่ยเลขคณิตภายในกลุ่มด้วยสถิติ paired t-test ระหว่างกลุ่มด้วย Student t-test วิเคราะห์ปัจจัยที่มีอำนาจ
ในการทำนายพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพ และปัจจัยที่มีอำนาจในการทำนายสภาวะสุขภาพของผู้ติดเชื้อเอชไอวี
ด้วยสถิติ Stepwise Multiple Regression Analysis ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

ภายหลังการทดลอง กลุ่มทดลองมีการเปลี่ยนแปลงดีขึ้นกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
ในเรื่องต่อไปนี้

1. ความเข้าใจในการแก้ปัญหาหรรวม และความเข้าใจในประเด็นแนวทางการปฏิบัติ
2. ความเข้มแข็งของจิตใจรวม และความเข้มแข็งของจิตใจในประเด็นภาวะจิตพยายาม ภาวะจิต
หคหุ ภาวะจิตพุ่งชน และภาวะจิตล้มลง
3. พฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพในประเด็นพฤติกรรมมารับประทานอาหาร
4. สภาวะสุขภาพรวม และสภาวะสุขภาพในประเด็น นำหนักตัว เชื้อราในช่องปาก ท้องเสีย ไข้
และอ่อนเพลีย
5. ความพึงพอใจต่อโครงการ

ผลการศึกษาปัจจัยที่มีอำนาจในการทำนายพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพ พบว่าความเข้าใจในการแก้
ปัญหา ความเข้มแข็งของจิตใจ และระดับการศึกษาสามารถร่วมทำนายพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพ ได้ร้อยละ
81.60 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.001$)

และปัจจัยที่มีอำนาจในการทำนายสภาวะสุขภาพ พบว่า พฤติกรรมการรับประทานอาหารและ
การหลีกเลี่ยงมลพิษทางอากาศ สามารถร่วมทำนายสภาวะสุขภาพ ได้ร้อยละ 20.20 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
($p < 0.001$)

ผลการศึกษาครั้งนี้สนับสนุนหลักพุทธธรรมที่มุ่งพิจารณาการมองให้เห็นทุกขันธ์พื้นฐาน
หลักเหตุและผลให้เกิดปัญญาสู่เท่าทันความจริง และสามารถแก้ปัญหาได้ด้วยวิธีการเรียนรู้จากประสบการณ์
จริงแทนการถ่ายทอดความรู้ตามรูปแบบ ให้ความเป็นอิสระแก่กลุ่มตัวอย่างในการแลกเปลี่ยนประสบการณ์
และหล่อหลอมความคิดในแนวทางที่ถูกต้องเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติบนพื้นฐานความศรัทธา